

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs: 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie: Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

De uitzonderingswetgeving 1940-1948 houdende verlenging der prioriteitstermijnen van het Unieverdrag van Parijs en het voorbehoud der rechten van derde-merkgebruikers te goeder trouw

1. — Een der hoekstenen van het stelsel van internationale bescherming van de Nijverheidseigendom, uitgebouwd door het Unieverdrag van Parijs is te vinden in zijn prioriteitsvoorschriften.

In beginsel kan men in België slechts merkrecht verwerven door het eerste gebruik van het ken-
teken *op het grondgebied van het Rijk* (1).

Tussen de zeldzame uitzonderingen welke op deze regel worden aanvaard, komt als zeer voornaam voor de bepaling van art. 4 Uv. Het wordt de Unionisten toegelaten hun deponering in hun land van oorsprong of gebeurlijk, (wanneer het gaat om een land waar het administratief vooronderzoek bestaat) hun aanvraag om registratie aldaar, in België ten titel van merkgebruik in te roepen onder de dubbele voorwaarde het merk ook in België te deponeren binnen de zes maand volgend op hun oorspronkelijke deponering of aanvraag tot registratie, en wel met uitdrukkelijke en gelijktijdige aanspraak op het Unievoorrecht. (Uv. art. 4, D, 1; K. B. 6 Augustus 1914)

Een zelfde voordeel wordt toegekend door de Schikking van Madrid aan de Unionisten die binnen de bovengemelde termijn van zes maanden hun merk internationaal deponeren te Bern, waarbij het zelfs niet meer nodig is de toekenning van het voorrecht uitdrukkelijk op te eisen (S. M. art. 4, par. 2).

Het gevolg van deze toestand is dat dergelijke Unie-deponeringen in België niet kunen aangevochten worden aan de hand van gebruiksdaden gesteld door derden in ons land, tenzij deze laatste dagtekenen van vóór de datum der deponering of der aanvraag in den vreemde. Buiten die laatste veronderstelling zal de Unionist, zelfs waar hij komt

te stuiten op een inheems merkgebruik of op een Belgische deponering, die reeds verscheidene maanden ouder zijn dan zijn eigen optreden in België, toch vermogen als wettelijk, zoniet feitelijk eerste gebruiker zijn concurrenten iedere verdere aanwending van het merkteken te ontzeggen. Hij zal weliswaar geen schadevergoeding wegens namaking kunnen vorderen voor de feiten die zich afspeelden vóór de datum zijner eigen deponering in ons land, maar dit is enkel een gevolg van gemeen recht, doordat nl. artikel 4 Uv. geen afwijking bevat op het beginsel van artikel 2 wet van 1 April 1879, dat geen vordering verleent gesteund op een exclusief merkrecht, zolang de merkeigenaar niet gedeponeerd heeft. Die toestand zou juist dezelfde geweest zijn ware de Unionist vanaf de datum zijner deponering van oorsprong, kennelijk op de Belgische markt met zijn merkteken verschenen, zonder gelijktijdig de neerlegging ervan te hebben gedaan. Aan de wettelijke assimilatie van de vreemde deponering van oorsprong en het feitelijk merkgebruik in België wordt hierdoor dus niet getornd.

2. — Zoals onmiddellijk uit het voorgaande blijkt, stelt de voorkeurregeling van het Unieverdrag op een zeer radicale wijze de belangen terzijde van een groep mogelijke derde-gebruikers van hetzelfde merkteken, nl. deze die helemaal te goeder trouw hun merkteken uitkomen en op de markt brachten, zonder te weten dat er ergens in den vreemde reeds een deponering had plaats gegrepen, waardoor een prioriteitstermijn in België was beginnen te lopen.

Er was echter geen andere mogelijkheid.

De merkenwetgeving kent nu eenmaal uiteraard niets anders dan exclusieve rechten. Het was gewoonweg niet denkbaar hier een middenweg te

voorzien, zoals b.v. inzake octrooien mogelijk is, krachtens dewelke twee gebruikers van hetzelfde merk naast elkaar zouden optreden, de ene als objectieve rechthebber, de andere als gebruiker ten persoonlijken titel.

Zulke handelwijze zou gewoonweg telkens de vernietiging van het merk beduid hebben, door verdwijning van het essentiële element, zijnde de onderscheidende kracht, van aard om het publiek te verwijzen naar een bepaalde nijverheids- of handelsinrichting, goed afgescheiden van alle andere soortgelijke ondernemingen.

Wilde men tot de internationalisering van de merkbescherming bijdragen door een uitbreiding van het geographisch gebied waarop gebruiksdaaden in aanmerking zouden komen, dan moest men wel noodgedwongen de belangen van sommige inheemse gebruikers over het hoofd zien.

Door de keuze van een zeer korte voorkeurtermijn (thans zes maanden) heeft men dan ook getracht de mogelijke conflicten, zowel in hun aantal, als in hun voor de inheemse gebruikers schadelijke gevolgen te beperken.

3. — De totale uitschakeling van de bedoelde reeks derde-gebruikers ten voordele van de Unionisten die regelmatig van hun voorkeurrecht gebruik maken, is onder het normale regime van artikel 4 Unieverdrag zonder veel bezwaren aanvaard geweest.

De oorspronkelijke tekst van het Unieverdrag voorzag weliswaar een *voorbehoud der rechten van derden*, maar deze bepaling had geen betrekking op de toestand van derde merkgebruikers, opgekomen na het intreden van de voorkeurtermijn.

Zij werd inderdaad opgenomen op verzoek van de heer Verniers van der Loeff, Nederlands afgevaardigde op de Conferentie te Parijs, met het enige doel er uitdrukkelijk op te wijzen dat de Unie-prioriteit inzake merken niets afdeed aan de rechten der inheemse eerste gebruikers, wier toeëigening van het kenteken reeds plaats greep vóór de ingeroepen vreemde Niedeponering van oorsprong, of m.a.w. vóór de prioriteitstermijn begon te lopen (2). Als dusdanig kon dit zinsdeel wel overbodig genoemd worden. Door de Unionist toe te laten zijn deponering van oorsprong onder zekere voorwaarden als gebruiksdaad in ieder der andere Unielanden in te roepen, schakelde men deze deponering gewoonweg in de reeks der te beschouwen gebruiksdaaden in en werd niets veranderd aan de grondregel dat enkel het eerste gebruik merkrecht kan verschaffen.

Vandaar dat reeds vanaf de eerste herzieningsconferentie van het Unieverdrag te Brussel (1900) getracht werd de tekst te ontlasten van die vermelding van voorbehoud, waarvan de letterlijke betekenis, zo men deze niet aan de hand der voorbereidende werken aanpaste, inzake merken feitelijk neerkwam op een negatie van het toegekende prioriteitsrecht.

Hierin zou men echter niet gelukken vóór de Conferentie te Londen, en wel om een reden die niets met het merkenrecht te maken had. Zekere auteurs hadden nl. van bedoeld zinsdeel gebruik gemaakt om, zonder enige aandacht te verlenen aan zijn zoëven uitgestippelde wordingsgeschiede-

nis, een theorie van persoonlijk gebruiksrecht inzake Unie-octrooien te ontwerpen, theorie welke zeer in de smaak van sommige staten gevallen was en slechts na een hardnekkige strijd tijdens vier achtereenvolgende conferenties in 1934 algemeen werd verlaten (3).

Thans staat men voor een duidelijke tekst, die geen verwarring meer verwekken kan :

« *Dientengevolge zal de, vóór het verstrijken dier » termijnen in een van de andere landen der Unie, » later verrichte deponering niet krachteloos kun- » nen gemaakt worden door feiten, die intussen » hebben plaats gehad en wel inzonderheid door een » andere deponering, door het openbaar bekend- » maken van de uitvinding of door haar toepassing, » door het te koop stellen van exemplaren van de » tekening of van het model, door het gebruik van » het merk, en deze feiten kunnen geen enkel recht » van derden noch een persoonlijk bezit in het leven » roepen. De rechten welke door derden verworven » zijn vóór de dag van de eerste aanvraag, die a » basis geldt voor het recht van voorrang, zijn voo » behouden door de werking van de binnenland » wetgeving van elk land der Unie. » (Unieverdrag Londen, artikel 4, B.)*

4. — De oorlogsomstandigheden hebben echter het probleem van de derde-merkgebruikers, optredend tijdens de prioriteitstermijn, terug ter berde gebracht.

Men kwam inderdaad voor de vaststelling te staan dat de gestoorde betrekkingen tussen de onderscheiden landen ieder normaal gebruik van de voorrechten van het Unieverdrag onmogelijk maakten. De bestaande prioriteitstermijnen zonder enige wijziging behouden, betekende practisch de opheffing van het verdrag gedurende verscheidene jaren, wat strijdig scheen met de algemene tendenz tot internationalisering der bescherming van de merkenrechten. Anderzijds was daar echter het feit dat een verlenging der voorkeurperiode, die aldus inplaats van zes maanden, meerdere jaren zou komen te bestrijken, heel wat meer gevaren voor benadeling van gebeurlijke inheemse gebruikers van hetzelfde merk zou medebrengen.

Een sinds verscheidene jaren in België uitgebaat merk nog aan zijn feitelijke eerste gebruiker onttrekken ten behoeve van een buitenlander, wiens vreemde beponering in België practisch onbekend was gebleven, bleek wel een uitzonderlijk ernstige zaak te zijn.

Het probleem werd opgeworpen en de wederzijdse belangen afgewogen ter gelegenheid van meerdere wetteksten, die de praktische werking van het Unieverdrag tijdens de oorlogsjaren nader hebben bepaald. De oplossingen zijn niet steeds dezelfde geweest, met als gevolg dat het inzicht in de juiste rechtstoestand op datum van heden niet zo onmiddellijk te verkrijgen is.

Laten wij trachten het kluwen te ontwarren door de groei der uitzonderingswetgeving van meer nabij te beschouwen.

5. — De voorkeurtermijnen van het Unieverdrag zijn allereerst door bepalingen van zuiver intern Belgisch recht verlengd geworden.

Ontstaan en inhoud van deze bepalingen kunnen schematisch als volgt worden aangegeven :

- A. *Besluit Secr.-Gen. 1 Februari 1941* (Staatsblad 10-11 Februari 1941), *gewijzigd door besluit van 15 Juni 1941* (Staatsblad 22 Juni 1941) :
- a) De prioriteitstermijnen die nog niet verstreken waren op 1 September 1939, lopen in geen geval ten einde vóór 30 Juni 1941, datum achteraf verlengd tot op 31 December 1941;
 - b) Geen enkele bepaling betreffende enig vereiste van internationale wederkerigheid of voorbehoud van enige rechten van derde merkgebruikers.
- B. *Besluit Secr.-Gen. 15 December 1941* (Staatsblad 22-23 December 1941), *gewijzigd door besluit van 30 Juni 1942* (Staatsblad 1 Juli 1942) :
- a) De bovenbedoelde prioriteitstermijnen worden verlengd eerst tot op 30 Juni 1942, daarna voor onbepaalde tijd;
 - b) Het voordeel der verlenging kan slechts ingeroepen worden door de vreemdelingen, wier eigen land wederkerig een soortgelijk voordeel toekent aan de Belgische onderhorigen;
 - c) Geen vermelding van enig voorbehoud van rechten voor derde-merkgebruikers.
- C. *Besluit Secr.-Gen. 15 December 1942* (Staatsblad 18 December 1942) :
- a) Herhaling van de grondregel dat de voorkeurstermijnen voor onbepaalde duur verlengd zijn;
 - b) Herhaling van het beginsel der internationale wederkerigheid;
 - c) Invoering van een voorbehoud, in artikel 5 bondig uitgedrukt als volgt : « *De termijnverlenging wordt slechts toegekend onverminderd de rechten van derden* ».
- D. *Besluitwet van 8 Juli 1946* (Staatsblad 5-6 Aug. 1946), *gewijzigd door de Besluitwet van 27 Febr. 1947* (Staatsblad 21 Maart 1947) *en door de wet van 30 Maart 1948* (Staatsblad 12-13 April 1948), *gevolgd door en Ministerieel Besluit van 24 November 1947* (Staatsblad 10 Dec. 1947) :
- a) De prioriteitstermijnen, die normaal verstreken tussen 1 September en 30 Juni 1948, worden verlengd tot op die laatste datum;
 - b) Het vereiste der internationale wederkerigheid wordt niet meer gesteld;
 - c) Artikel 9 van de Besluitwet van 8 Juli 1946 neemt in de Franse tekst woordelijk, en in de Nederlandse tekst zonder enige wijziging van betekenis, de bepaling over van artikel 5, B. Secr.-Gen. 15 December 1942 : « *De verlenging der termijnen wordt slechts toegekend onder voorbehoud der rechten van derden* ».

Deze bepaling heeft hier, zoals duidelijk blijkt uit het Verslag aan de Regent, dezelfde algemene betekenis als in het nageschreven oorlogsbesluit : alle prioriteitstermijnen van artikel 4 Unieverdrag, ook deze die betrekking hebben op de merken, ondergaan dit voorbehoud in hun verlenging.

6. — Merken wij nu allereerst op dat de internwettelijke regeling voor België van de verlenging der prioriteitstermijnen van het Unieverdrag nog altijd te bepalen valt aan de hand van al de teksten die we zoëven hebben vermeld. Geen der oorlogsbesluiten werd inderdaad opgeheven met terugwerkende kracht. De besluiten van 1 Februari 1941 en 15 Juni 1941 werden afgeschaft door het besluit van 15 December 1941 (artikel 5), maar zoals blijkt uit artikel 6 van dit laatste besluit, enkel met uitwerking vanaf 1 Januari 1942 (4).

Het besluit van 15 December 1941, gewoonweg verlengd door het besluit van 30 Juni 1942, onderging hetzelfde lot: afschaffing door het besluit van 15 December 1942 (artikel 6), maar enkel met uitwerking vanaf 1 Januari 1943 (artikel 7).

Het besluit van 15 December 1942 werd tenslotte (tezamen met al de voormelde besluiten binnen de palen van dezer toepassingsduur) voor tijdelijk geldig verklaard door het bekende artikel 3 van de Londense Besluitwet van 5 Mei 1944, en zonder terugwerkende kracht vervangen vanaf 16 Februari 1946 door de Besluitwet van 8 Juli 1946 (artikel 11 — zie ook de uitdrukkelijke verwijzing naar de Londense Besluitwet in de aanhef).

7. — Deze toestand is terzake niet zonder bezwaren. Men mag inderdaad niet uit het oog verliezen dat de aangehaalde teksten niet onder alle opzichten logisch uitgroeid zijn van bredere naar strengere bepalingen (geen voorbehoud der rechten van derden vóór 1 Januari 1943, datum van in werking treden van het besluit van 15 December 1942), maar dat er op een bepaald ogenblik ook een beperking werd voorzien die achteraf verdwenen is (voorwaarde van wederkerigheid vanaf 1 Januari 1942, datum van in werking treden van het besluit van 15 December 1941 tot 16 Februari 1946, datum van in werking treden van de Besluitwet van 8 Juli 1946).

Vreemde Unionisten die van de verlenging der termijnen gebruik maakten om hun deponering in België te verrichten tussen 1 Januari 1942 en 16 Februari 1946, zullen zich dan gebeurlijk een gemis aan wederkerigheid in de wetgeving van hun land van oorsprong kunnen zien tegenwerpen, met als gevolg het integraal toepassen van de regel betreffende het eerste gebruik in het Rijk, dan wanneer hun landgenoten die langer wachtten om zich in regel te stellen en om hun voorkeurrecht door deponering in België uit te putten, tegen dergelijke opwerping volledig gedekt zouden zijn.

In feite wordt dit euvel, zoals wij verder nog nader zullen zien (zie artikel 11 in fine), volledig verholpen ingevolge de mogelijkheid voor alle Unionisten zonder onderscheid, om zich op de bepalingen van de Schikking van Neuchâtel te beroepen. Niettemin blijft onze interne wetgeving hier toch nog een inelegantia juris vertonen die men had kunnen vermijden door de toevoeging van een artikel 12 aan de tekst der Besluitwet van 8 Juli 1946, b.v. in de volgende aard : « Het voorschrift van wederkerigheid, vervat in de besluiten der Secretarissen-Generaal dd. 15 December 1941 » (artikel 4) en 15 December 1942 (artikel 5) wordt » afgeschaft met terugwerkende kracht. »

Gelukkig blijven we van de zoëven beschreven ongerijmdheid gespaard voor wat betreft het bijzondere voorschrift van voorbehoud der rechten van derden, vervat in artikel 5 besluit Secr.-Gen. 15 December 1942 en in artikel 9 Besluitwet 8 Juli 1946. De niet terugwerkende kracht der onderscheidene afschaffingsbepalingen heeft enkel voor gevolg het belang van dit voorschrift in de tijd te beperken. Uniedeponeringen in België geschied vóór 1 Januari 1943, datum van in werking treden van het eerste besluit dat over dit bijzonder voorbehoud repte, zullen er alvast nooit kunnen op stuiten.

Voor de latere Uniedeponeringen, dewelke buiten de normale prioriteitstermijn van het Verdrag van Parijs zijn geschied, maar toch aanspraak kunnen maken op het voordeel der interne Belgische verlengingsbepalingen, stelt zich enkel de vraag wat de wetgever hier, op merkenrechtelijk gebied, met dit bijzonder voorbehoud der rechten van derden juist heeft bedoeld.

8. — Om de gestelde vraag te beantwoorden zullen we moeten terugkeren naar het oorspronkelijke voorschrift, dat, zoals we hoger aanstipten, in 1946 slaafs werd overgenomen, t.w. naar artikel 5 B. Secr.-Gen. 15 December 1942.

De navolgende vaststellingen kunnen al onmiddellijk gedaan worden :

- a) Deze bepaling heeft geen betrekking op de derden wier merkgebruik dagtekent van vóór de ingeroepen Uniedeponering van oorsprong. De rechten van deze belanghebbenden waren inderdaad reeds uitdrukkelijk gevrijwaard door de tekst van het Unieverdrag zelf, zodat dergelijke interpretatie de wetgever ervan zou beschuldigen een wettekst te wijzigen om niets meer te zeggen dan te voren. De bepaling bedoelt dus zeker meer dan een blote bevestiging van het gemeen recht inzake eerste gebruik.
- b) Om soortgelijke redenen moet men aannemen dat het voorbehoud meer bedoelt dan de vaststelling dat een gebruik van hetzelfde merk door derden tijdens de prioriteitstermijn, maar vóór de Uniedeponering, geen aanleiding kan geven tot een vordering in schadevergoeding.

Ook deze regeling vloeit reeds voort uit het gemeen merkenrecht, vermits de Unionist zoals ieder ander merkeigenaar, in België geen vordering in schadevergoeding wegens merknaming bezit zolang hij niet in ons land of internationaal te Bern gedeponeerd heeft (artikel 2 wet 1 April 1879).

- c) Vervolgens is het ook niet aannemelijk dat door de beschouwde tekst de mogelijkheid zou geschapen zijn om rechtsgeldig twee onderscheidene gebruikers van eenzelfde merk te hebben (5).

Zoals wij reeds hoger onderlijnden, zou dergelijke maatregel krachtens artikel 1 wet 1 April 1879 neerkomen op een vernietiging van het merk, dat niet meer in staat zou zijn te beantwoorden aan het wettelijk vereiste der onderscheidende kracht : verwijzen naar één welbepaalde inrichting, bij uitsluiting van alle andere. En het is gewoonweg niet denkbaar dat een wet-

gever, zonder uitdrukkelijke verklaring desaan gaande, alleen maar door enkele vage woorden in te lassen in een als louter tijdelijk bedoelde reglementering, de essentieelste bepaling van een zo belangrijke wet als de merkenwet zou hebben willen aantasten.

- d) Tenslotte is het ook niet denkbaar dat het voorbehoud der rechten van derden zou neerkomen op het in aanmerking nemen van alle gebruiks daden betreffende het merk door derden gedurende de prioriteitstermijn gesteld.

Zulks zou neerkomen op het integraal in werking stellen van het beginsel betreffende het eerste gebruik in België, zoals voorzien door artikel 3 wet 1 April 1879, en dus op de afschaffing van de Unievoorkeur, zonder meer.

Zulk resultaat zou bekomen geweest zijn door de prioriteitstermijn niet meer te verlengen. Men kan niet aanvaarden dat de wetgever een uitgebreide besluitwet zou uitvaardigen waarvan artikel 9 de bepaling van artikel 1 gewoonweg te niet doet.

Er kan hier alleen sprake zijn van een beperking in het tijdelijk toegekende voordeel der verlenging van de prioriteitsduur, van zekere voorwaarden waaronder de Unionist toch verplicht zal zijn het veld te ruimen voor de inlandse merkgebruiker, die hem, in België, althans, voorafging.

Welke zijn echter die voorwaarden?

Noch de wettekst, noch het officieel commentaar duiden ze nader aan. We zullen de juiste bedoelingen van de wetgever echter ontdekken door de omstandigheden na te gaan waarin de Secretarissen-Generaal ertoe gebracht werden, tegen hun eerste praktijk in, de beschouwde tekst in hun laatste besluit in te lassen.

9. — Het is algemeen bekend hoezeer in zaken van nijverheidseigendom de Belgische administratie er aan houdt in nauwe betrekking te blijven met het praktische zakenleven. De bekende V. Z. W. D., *Association nationale belge pour la protection de la propriété industrielle*, waar zakenlui en rechtsgeleerden elkaar ontmoeten om vraagstukken betreffende de industriële eigendom te bespreken, is dan ook bestendig in contact met de bevoegde ministeriële diensten, die in de vereniging door een bijzonder afgevaardigde zijn vertegenwoordigd (6).

Nu stellen we vast dat de bepaling betreffende het voorbehoud der rechten van derden in het besluit van 15 December 1942 werd ingelast op uitdrukkelijk verzoek van de bovenbedoelde vereniging, waarvan de algemene vergadering dd. 11 April 1942 besliste de navolgende motie aan de bevoegde overheid bekend te maken : « L'assemblée émet le vœu » suivant : Les délais de priorité prévus à l'art. 4, » C, 1, de la Convention d'Union, ne seraient prorogés que sous réserve des droits des tiers » (7). Ter gelegenheid van de algemene vergadering dd. 27 Februari 1943, werd vastgesteld dat door artikel 5 B. 15 December 1942 aan die wens volkomen werd voldaan (8).

De hoger vermelde nauwe banden tussen de A.N.B.P.P.I. en de administratie, die (en zulks kan

hier nooit genoeg onderlijnd worden), zowel voor het oorlogsbesluit van 15 December 1942 als voor de Besluitwet van 8 Juli 1946 terzake de wetgever was, laten ons dan ook toe de besprekingen die het formuleren van de wens van 11 April 1942 zijn vorafgegaan, als ware voorbereidende werken voor de interpretatie der beschouwde bepaling te hanteren.

Wij vinden deze besprekingen volledig weer in de brochures der A.N.B.P.P.I. nrs 37 tot 39.

Zij tonen aan dat wat de fabrieks- en handelsmerken betreft, het beoogde voorbehoud, in de bedoeling van zijn voorstaanders :

1) *geen afbreuk maakte aan het essentieel beginsel dat een merk slechts verbonden kan zijn aan een enkele inrichting.*

Onomwonden werd er verklaard dat in bepaalde voorwaarden de Unionist ten overstaan van derden geen voorkeurrecht meer kon toegekend worden.

Aldus verklaarde Mr Ph. Coppieters de Gibson ter ondersteuning van de motie op de algemene vergadering van 28 Februari 1942 : « ... celui qui » déposerait et exploiterait en Belgique une marque, » ignorant de bonne foi qu'une marque semblable » a été déposée à l'étranger depuis la guerre, ne » pourrait se voir évincer des droits acquis à ne pas » retarder l'accomplissement par eux des formalités » nécessaires à la protection de leurs droits en Belgique et à ne pas remettre indéfiniment cet accomplissement en se fiant aux prorogations successives du délai de priorité » (9).

2) *enkel ten goede mocht komen aan dezen die tijdens de verlengde prioriteitstermijn te goeder trouw tot een effectieve handelsexploitatie van hetzelfde merk op de Belgische markt waren overgegaan.*

Het herstel van de gemeenrechtelijke regel inzake eerste merkgebruik op het grondgebied van het Rijk werd dus niet integraal beoogd. Het recht van de Unionist om zijn deponering in den vreemde als merkgebruik voor de vaststelling van de tijdsvoorrang in te roepen werd enkel opgeheven ten opzichte van een feitelijk kennelijk gebruik dat van het merk door een derde te goeder trouw op de Belgische markt zou gemaakt geweest zijn.

Derden die zich enkel konden beroepen op een deponering van hetzelfde merk in België tijdens de prioriteitstermijn moesten echter, niettegenstaande de gelijkstelling die in normale toestanden, krachtens de wettelijke fictie van artikel 3 wet 1 April 1879, tussen feitelijk kennelijk gebruik en deponering wordt aanvaard, geheel aan de gevolgen van het in duur verlengde voorkeurrecht van de Unionist onderworpen blijven. Het verschil in de voorgestelde behandeling steunde op de omstandigheid dat de kosten gepaard gaande met een effectieve commerciële exploitatie van het merk wel, deze enkel verbonden aan een loutere deponering niet, in aanmerking konden komen om de beginselen van het Unieverdrag ten overstaan van oorlogs-overmacht op te geven.

Om nogmaals de uiteenzetting van Mr Ph. Coppieters de Gibson aan te halen : « ... le droit des » tiers, pouvant tenir en échec l'exercice des droits » d'un titulaire de la marque étrangère devrait être

» limité au cas de celui qui, de bonne foi, aurait » adopté une marque et l'aurait notoirement fait » connaître sur le marché belge, la notion de notoriété pouvant être celle définie en l'art. 3 de notre » loi belge sur les marques » (10).

10. — Indien de voorgaande gegevens ons reeds toelaten een nauwkeuriger inzicht te krijgen in de betekenis van het al te vage artikel 5, B. 15 December 1942, hernomen in artikel 9 wet 8 Juli 1946, dan wil dit echter nog niet zeggen dat men hiermede de rechtstoestand van de derden, zoals deze werd omlijnd door de interne wetgeving, volledig overziet.

Men mag inderdaad niet uit het oog verliezen dat geen enkele uitzonderingsmaatregel werd getroffen ten opzichte van het nieuwe artikel 3bis wet 1 April 1879 (artikel 1 Koninklijk Besluit, nr 89, dd. 29 Jan. 1935) en hieruit vloeit een belangrijke beperking voort van het recht van derden, waarvoor de uitzonderingswetgeving een voorbehoud afkondigt.

Indien het feitelijk algemeen kennelijk gebruik van het merk slechts ontstaan is nadat het bestaan der buitenlandse deponering bleek uit een vreemde officiële merkenverzameling, ter beschikking van het publiek gesteld in de leeszaal van de Belgische Dienst voor de Nijverheidseigendom, zal de Unionist nog steeds de absolute voorrang hebben mits de rechten van de derde, inheemse gebruiker maar in rechte te betwisten vooraleer drie jaren verstreken zijn sinds de deponering door deze derde. Om dit recht uit te oefenen heeft de Unionist inderdaad de Unie-voorkeur niet nodig, en het feit dat deze hem door het besluit 15 December 1942 en de Besluitwet 8 Juli 1946 wordt ontnomen, blijft dan ook onverschillig. Op grond van artikel 3bis wet 1 April 1879 zal hij nog steeds een wettelijk geldende tijdsvoorrang in België kunnen invoeren (11).

Volledigheidshalve dient er ook nog aangestipt te worden dat de rechten, welke de derden te goeder trouw in de zoëven uiteengezette voorwaarden tegenover de Unionisten mogen laten gelden, niet breder zijn dan deze welke zij volgens het normaal merkenrecht genoten ten overstaan van Unionisten, die pas na het verstrijken van de prioriteitstermijn deponeerden.

Hun voorrang in het gebruik van het merk in België geeft hun in beginsel tevens het eigendomsrecht op het merk, en dus het recht van uitsluitend gebruik in België. Maar de uitzonderingen van de normale regeling blijven bestaan, waaronder b.v. artikel 6bis Unieverdrag, waaruit blijkt dat de Unionist, wiens merk in België vóór het optreden van de derde algemeen bekend was geraakt zonder eigenlijk merkgebruik door verspreiding van producten (b.v. enkel door een voorbereidende reclamecampagne) gedurende drie jaren (12) na de deponering door de derde te goeder trouw het recht bezit om die deponering nietig te laten verklaren.

Dit artikel zal weliswaar voor de betrokken Unionist al de gevolgen van het besproken voorbehoud der rechten van derden niet ongedaan maken, vermits het enige resultaat van de nietigverklaring zal zijn het merk in België te verwijzen naar het openbaar domein.

De tekst van artikel 6bis voorziet immers een schrapping van de deponering, maar maakt het fei-

telijk gebruik van de derde niet ongedaan, zoals wel het geval is met artikel 3bis wet 1 April 1879. Daar niemand dan meer gelijktijdig over het eerste gebruik en het deponeringsrecht beschikt, staat het merk vrij open voor eenieders gebruik.

11. — Na de beperking onderlijnd te hebben welke het voorbehoud der rechten van derden ondergaat ingevolge artikel 3bis wet 1 April 1879, moeten we ook nog wijzen op de beperking die voor deze interne wetsbepaling voortvloeit uit de Schikking van Neuchâtel (S.N.). Dit verdrag, afgesloten op 8 Febr. 1947 en goedgekeurd door de wet van 31 December 1947 (Staatsblad 6 Maart 1948), voorziet in zijn artikel 1 dat de voorkeurtermijnen van artikel 4 Unieverdrag, die op 3 September 1939 nog niet verstreken waren, en diegene die tussen 3 September 1939 en 1 Januari 1947 tot stand kwamen, zijn verlengd tot op 31 December 1947. Deze verlenging wordt toegestaan op de meest absolute wijze, zonder dat enige mogelijkheid voor derden wordt voorzien om tijdens de buitengewone verlengingstermijn enige rechten tegen de prioritaire Unionisten te verwerven.

Zulks blijkt reeds onmiddellijk a contrario uit de beschikking van artikel 6, par. 1 S.N., hetwelk slechts voorbehoud maakt voor de rechten van zekere derden inzake octrooien, utiliteitsmodellen, nijverheidstekeningen en -modellen en niet inzake handels- en fabrieksmerken.

Daar deze beperking in de opsomming gegeven door bedoeld artikel 6, par. 1 S.N., echter niet steeds voldoende in het licht werd gesteld, wat dan ook aanleiding gaf tot misleidende bespiegelingen nopens de verhoudingen tussen de prioritaire merkeigenaar en gebeurlijke derde merkgebruikers (13), zullen wij het tekstargument nog even aanvullen met een bijzonder sprekend uittreksel uit de voorbereidende werken.

Op de sluitingsvergadering der Conferentie van Neuchâtel lichtte de algemene verslaggever, de heer Marcel Plaisant, de betekenis van artikel 6, par. 1, ten opzichte van de merken als volgt toe :

« Deux thèses se sont encore affrontées pour régler la condition des tiers qui auraient fait usage d'un marque de fabrique et qui voudraient continuer leur exploitation. La délégation suisse aurait voulu qu'ils fussent maintenus intégralement dans leurs droits et elle évoqua la situation d'un tiers qui aurait amorcé des dépenses considérables pour faire connaître la marque, alors que le premier titulaire se serait montré inactif. Elle pouvait en outre se prévaloir de l'Arrangement du 30 juin 1920, qui avait réservé les droits des tiers exploitant les marques de fabrique.

» En fait il paraissait difficile d'admettre une co-existence possible de droits entre le titulaire d'une marque restaurée et les tiers qui pendant cette période de guerre ont usurpé ce droit ou l'ont exercé d'une façon quelconque. Votre rapporteur général exhorta la Conférence à donner le pas au premier titulaire du droit sur la marque.

»

» Le scrutin ouvert sur cette question décidait par 15 non contre 4 oui et 8 abstentions, qu'il n'y avait pas lieu de parler des tiers de bonne foi en

» *matière de marques de fabrique*. En revanche, les exploitants des dessins et modèles industriels jouissent de la même tolérance que les exploitants des brevets et sous les mêmes conditions » (14).

Er kan dus gaan de minste twijfel bestaan : de verlenging der prioriteitstermijnen voorzien door de Schikking van Neuchâtel, is voor wat de merken betreft zonder enige beperking en zeer bewust geschied op de leest van art. 4. par. B Unieverdrag. Geen enkel recht van tijdens de voorkeurperiode opgekomen derden zal kunnen ingeroepen worden.

Wanneer men nu in acht neemt :

- 1) dat de bepalingen der Schikking van Neuchâtel een volstrekt minimum daarstellen, waartegen de nationale wetgeving slechts kan opwegen in de mate waarin zij een bredere bescherming zou voorzien (artikel 7 S.N.);
 - 2) dat ingevolge de algemene bewoordingen van haar artikel 1, de Schikking terugwerkende kracht heeft voor alle deponeringen door beschermde Unionisten verricht sinds 4 September 1939 (15);
 - 3) dat deze bepalingen niet alleen kunnen ingeroepen worden door de Unionisten wier land tot de Schikking van Neuchâtel toetrad, maar door alle Unionisten zonder onderscheid, zulks ingevolge de gecombineerde werking der bepalingen van artikel 3 der interne Belgische wet van 31 December 1947 (dat de Belgen toelaat de voordelen van de S.N. in te roepen) en van artikel 2, par. 1 Unieverdrag (dat de Unionisten toelaat al de voordelen in te roepen door de interne wet toegekend aan de eigen onderhorigen);
- dan ziet men onmiddellijk in dat ook hier een ernstige beperking van de interne wet met haar voorbehoud ten behoeve van derden, te onderlijnen valt. Gedurende de door de Schikking gedekte periode zal er van voorbehoud der rechten van derden geen sprake zijn.

12. — Nu we aldus elk van de teksten, van aard om het vraagstuk van het voorbehoud der rechten van derde-merkgebruikers te belichten, afzonderlijk in zijn ontstaan en betekenis hebben onderzocht, zal het mogelijk zijn een meer synthetisch overzicht van de toestand te verkrijgen.

Thans kunnen wij de vraag beantwoorden voor welke Uniedeponeringen van de oorlogsperiode er gebeurlijk rekening zal moeten gehouden worden met inheemse gebruiksdaden *van tijdens de prioriteitstermijn*.

Een schematische voorstelling zal wellicht het meest aangewezen zijn om een duidelijk inzicht in de bestaande regelingen te verschaffen.

- I. — *Uniedeponeringen geschied tussen 1 September 1939 en 30 Juni 1948, maar binnen de normale prioriteitstermijn van artikel 4 Unieverdrag, t.t.z. binnen de zes maanden na de vreemde deponering van oorsprong.*

Geen opwerping gesteund op rechten van tussentijdse merkgebruikers ontvankelijk. Deze deponeringen hebben inderdaad de uitzonderlijke wetgeving ter ondersteuning niet nodig en genieten krachtens de gewone voorschriften van artikel 4 Unieverdrag van de meest absolute voorrang.

II. — *Uniedeponeringen geschied tussen 1 September 1939 en 30 Juni 1948, maar buiten de normale prioriteitstermijn van artikel 4 Unieverdrag.*

A. *Deponeringen van 2 en 3 September 1939.*

Geen rechten van derden te vrezen, dit op grond van het zonder terugwerkende kracht afgeschafte besluit der Secretarissen-Generaal dd. 1 Februari 1941.

B. *Deponeringen tussen 3 September 1939 en 1 Januari 1948 niet inbegrepen.*

Geen rechten van derden te vrezen, zulks ingevolge artikelen 1 en 6, par. 1. a contrario S.N., toepasselijk op alle Unionisten zonder onderscheid, ingevolge de gecombineerde werking van artikel 3 wet 31 December 1947 en artikel 2, par. 1 Unieverdrag.

C. *Deponeringen tussen 1 Januari 1948 en 30 Juni 1948 inbegrepen.*

1) Derden die in België enkel deponeerden vóór de datum der Uniedeponering maar na de datum der deponering van oorsprong, kunnen geen voorrang laten gelden, gezien de beperkte betekenis door de Besluitwet van 8 Juli 1946 aan de « voorbehouden rechten » gegeven.

2) Derden, die te goeder trouw het merk kennelijk op de Belgische markt brachten, kunnen hun voorrang laten gelden, mits dit kennelijk gebruik maar geschiedde vóór de datum der Uniedeponeringen in België en vóór de datum waarop een officieel vreemd Merkenblad, het bestaan vermeldend der Uniedeponering van oorsprong, ter publieke inzake werd neergelegd op de Dienst voor de Nijverheidseigendom te Brussel.

Is die laatste voorwaarde niet verwezenlijkt, dan zal de Unionist echter zijn rechten nog kunnen de bovenhand geven door een gerechtelijke actie in te spannen, vóór dat drie jaren verstreken zijn sinds de deponering van de inheemse gebruiker (nieuw artikel 3bis wet 1 April 1879).

13. — Uit het voorgaande blijkt duidelijk hoe weinig weerslag de bepaling van artikel 9 Besluitwet 8 Juli 1946 betreffende de voorbehouden rechten van derden in de practijk van het merkenrecht zal hebben.

Haar algemene formulering schijnt bij eerste lezing vol bedreiging. Uiteindelijk komt men echter tot de vaststelling dat niet haar practisch belang, maar enkel de betreffende ingewikkeldheid van het bewijs harer zeer ondergeschikte waarde een bijzondere studie verrechtvaardigt.

Het is dan ook slechts volledigheidshalve dat wij nog even blijven stilstaan bij de goede trouw, die bij de gebeurlijke derde-rechthebbenden moet aanwezig zijn. De wettekst maakt er nergens in even zoveel woorden gewag van, maar de voorbereidende besprekingen in de schoot der Association nationale belge pour la protection de la propriété industrielle, dewelke, zoals wij hoger zagen, aanleiding waren voor de Administratie om de tekst in kwestie in haar besluiten in te voeren, laten geen de minste

twijfel bestaan dat hier alleen ten behoeve van derde gebruikers te goeder trouw werd beschikt.

Overeenkomstig de algemene rechtsbeginselen zal de goede trouw steeds vermoed worden te bestaan. Het tegenbewijs zal door de belanghebbende Unionist echter steeds mogen geleverd worden, en hier toe zal het volstaan aan te tonen dat de derde op het ogenblik waarop met het merk van wal werd gestoken, het bestaan der Uniedeponering van oorsprong kende. (Zie de hoger sub 9 aangehaalde uiteenzetting van Mr Ph. Coppieters de Gibson : « ... » celui qui déposerait et exploiterait en Belgique » une marque, ignorant de bonne foi qu'une marque » semblable a été déposée à l'étranger depuis la » guerre ... »).

Hierin ligt natuurlijk een aanzienlijk verschil met de toestand van derden, die in vredetijd een merk dat reeds het voorwerp uitmaakte van een Uniedeponering van oorsprong, vóór het verstrijken van de prioriteitstermijn en vóór de Uniedeponering in België aanwenden. In normale omstandigheden kan daarin geen kwade trouw worden gezien, zelfs niet waar de derde het bestaan der Uniedeponering van oorsprong kende, om de goede reden dat ten overstaan van de mogelijkheid dat de Unionist van zijn prioriteitsrecht zal afzien door er vrijwillig geen tijdig gebruik van te maken, de derde een rechtmatig belang bezit om in eigen hoofde zo vlug mogelijk een gebruiksdatum te vestigen die, eens dat de prioriteitstermijn verstreken is zonder dat een deponering in België door de prioritaire Unionist plaats greep, als uitgangspunt van zijn eerste gebruik in België zal gelden.

In de omstandigheden geschapen door een wereldoorlog kan men echter de zaken op die wijze niet meer beschouwen. De derden, die op de hoogte waren van het bestaan ener Uniedeponering, waren zich tevens ook bewust van de practische onoverkomelijke moeilijkheden die de Unionist weerhiel den van het verwezenlijken zijner prioriteitsrechten door een regelmatige deponering in ons land te verrichten. Hun toeëigening van het merk in die voorwaarden berustte in de grond op een oneerlijke berekening, nl. dat de Unionist tegen zijn wil in, toch te laat zou komen. Zeer terecht hebben de voorstanders van de motie, die leidde tot opname van het voorbehoud der rechten van derden in de wetgeving (en dus ook de Administratie die als wetgever deze motie woordelijk overnam), zulke berekening volstrekt willen afkeuren.

Die regeling was trouwens logisch onafwendbaar, zodra men ertoe besloten had geen wijziging te brengen aan de beperking voor het recht van derden meegebracht door het ongewijzigd gelaten (nieuw) artikel 3bis wet 1 April 1879. Indien een zuiver vermoeden van kennis der Uniedeponering van oorsprong ingevolge de publicatie op de Dienst voor de Nijverheidseigendom, voldoende werd geacht om de rechten van de derden wankelbaar te maken, dan moest noodzakelijkerwijze het bewijs dat die kennis in hoofde van een welbepaalde derde effectief bestond, eveneens voldoende zijn om zijn rechten uit te schakelen.

Marcel GOTZEN,
Dr. jur.

(1) Zie nader over dit beginsel: M. Gotzen, *Plaatsvereisten voor het eerste gebruik inzake Fabrieks- en Handelsmerken*, in R. W. 1947-1948, kol. 1041-1050.

(2) Actes de Paris (1880), blz. 39; 47-51.

(3) Braun, Bissot et Favart, in *Novelles, Droits intellectuels*, II, V^o *Marques de fabrique et de commerce*, nr 424; *Rép. prat. dr. belge*, V^o *Propriété industrielle*, nr 766.

(4) P. Coppieters de Gibson, *La prorogation des délais en matière de marques*, in brochure nr 37 (1942) van de V.Z.W.D. Assoc. nat. belge pour la protection de la propr. industr., blz. 51-52.

Deze opvatting werd goedgekeurd door de algemene vergadering van deze vereniging dd° 11 April 1942, zie proces-verbaal in Ing. Cons. 1942, blz. 30, punt 3, alsmede in de zoëven vermelde brochurenreeks nr 39 (1943), blz. 6 en 21.

Contra, maar ten onrechte: A. Van der Haeghen, *Notes relatives à la prorogation des délais en matière de propriété industrielle* in de zoëven aangehaalde brochurenreeks nr 38 (1942) blz. 27-32; A. Dufrene, *La prorogation des délais en matière de propriété industrielle*, ibid., blz. 49-51.

(5) Contra: F. G., *Les dispositions moratoires organisent la coexistence de marques identiques de propriétaires différents* in Ing. Cons. 1948, blz. 88-89; A. V. H., *Dispositions moratoires. - Coexistence de deux dépôts identiques au profit de propriétaires différents* in Ing. Cons. 1948, blz. 180-181.

(6) Zie desaangaande A. Van der Haeghen, *Déontologie des Conseils en brevets* (Pandectes belges, V^o *Usages et règles des Conseils en Brevets*), nr 640.

(7) Zie proces-verbaal van deze vergadering in Ing. Cons. 1942, blz. 30.

(8) Zie bijlage II bij het Verslag van de Secretaris-generaal der vereniging in de reeds meer gemelde brochures, nr 39 (1943), blz. 22.

(9) Zie de hogervermelde brochurenreeks, nr 37 (1942) blz. 52.

(10) Zie de hogervermelde brochurenreks, nr 37 (1942), blz. 53.

(11) A. Van der Haeghen, *Notes relatives à la prorogation des délais en matière de propriété industrielle* in de reeds vermelde brochurenreeks, nr 38 (1942), blz. 39-40; id., *Prorogation des délais en matière de propriété industrielle*, ibid., nr 39 (1943), blz. 28.

Terloops weze hierbij aangemerkt dat de toepassing van artikel 3bis terzake niet kan bestreden worden onder voorwendsel dat sinds 1935 nog geen enkel land met België een overeenkomst van wederkerigheid desaangaande zou afgesloten hebben. (Contra: Braun, Bissot et Favart in *Les Nouvelles, Droits intellectuels* II, *Les marques de fabrique et de commerce*, nr 94; *Rép. prat. dr. belge V^o Propriété industrielle* nr 266; A. Vander Haeghen, *Déontologie des Conseils en brevets* nr 383).

Indien het weliswaar vaststaat dat art. 3bis niet kan werken dan krachtens een verdrag en dat dus een enkel krachtens de interne wetgeving feitelijk bestaande wederkerigheid niet kan baten, dan blijft er anderzijds toch de belangrijke omstandigheid dat de wettekst nergens vereist dat het beoogde verdrag in het medecontracterende land letterlijk hetzelfde regime zou moeten teweegbrengen als in België.

Door «gelijk» voordeel bedoelt artikel 3bis enkel een «gelijkwaardig» voordeel, zoals overduidelijk blijkt uit de Franse tekst, waarin gesproken wordt van «avantage

équivalent». De Voordracht aan de Koning die het K. B. nr 89 voorafgaat, geeft een voorbeeld van wat als gelijkwaardig voordeel kan worden verstaan. Zij verklaart inderdaad uitdrukkelijk dat het Unieverdrag van Parijs en de Schikking van Madrid, naar de bedoeling van de opstellers van de nieuwe tekst, een voldoende wederkerigheid bevatten. Welnu, deze verdragen voorzien nergens een regeling die volkomen gelijk op deze beschreven in ons artikel 3bis. Oorspronkelijk in België verrichte deponeringen kunnen erdoor wel in de medevredragssluitende landen ingeroepen worden, maar onder gans andere voorwaarden, bijv. ten titel van uitgangspunt voor een prioriteitstermijn. Hieruit dient dan ook te worden besloten dat als beneficiaris van de nieuwe bepaling in aanmerking zal komen ieder land waar, ingevolge een met België afgesloten verdrag, maar dan ook onder om het even welke bijzondere voorwaarden, een mogelijkheid is voorzien om de deponering van een aldaar vanuit België ingevoerd merk te gronden op de vroeger in België verrichte deponering van oorsprong. Komt, m.a.w., in aanmerking ieder land waar ten behoeve der Belgische merken het verdragenrecht een afwijking voorziet op het strenge territorialiteitsprincipe inzake eerste gebruik.

Men heeft de waarde van deze redenering en dus iedere praktische mogelijkheid van toepassing van artikel 3bis in de huidige omstandigheden willen ontkennen door de zin der verwijzing van de Voordracht aan de Koning naar de Unieverdragen te vervormen (zie bv. F. G., *Le régime des marques en Belgique — Deux délais de trois ans à ne pas confondre* in Ing. Cons. 1948, blz. 231). Het is dan ook van belang erop te wijzen dat de Voordracht zonder enige nadere beperking spreekt van het Unieverdrag van Parijs en van de Schikking van Madrid, dus van deze verdragen zoals zij bestonden op het ogenblik van het verschijnen van het K. B. nr 89 dd° 29 Januari 1935. De administratie die de nieuwe tekst als wetgeefster bij volmacht uitvaardigde, heeft zelf steeds die opvatting voorgehouden (zie J. Hamels, *Code des droits intellectuels*, blz. 88 nota sub nieuw art. 3bis W. 1 April 1879), en is hierbij door de Rechtspraak gevolgd geweest (Ber. Brussel, 31.12.1940, Ing. Cons. 1946, blz. 25 - impliciete beslissing). Men dient dan ook onvoorwaardelijk de voorstelling te verwerpen als zou de ingeroepen passage van de Voordracht aan de Koning enkel wijzen op de Unieverdrager, onder een voorbehoud van gebeurlijke latere aanpassing van deze tekst naar het model van artikel 3bis K. B. nr 89.

Het staat dan ook vast dat minstens alle Unionisten van de voordelen van deze laatste wettekst kunnen genieten en dat de in de tekst uiteengezette beperking van de voorbehouden rechten van derden dan ook degelijk in aanmerking moet genomen worden.

(12) De termijn van 3 jaren werd verlengd door de Schikking van Neuchâtel; zie art. 5, par. 1 van dit Verdrag.

(13) F. G., *Les dispositions moratoires organisent la coexistence de marques identiques de propriétaires différents* in Ing. Cons. 1948, blz. 88-89.

(14) Actes de Neuchâtel, blz. 61-62.

(15) In de interne Belgische wetgeving werd, zoals wij hoger zagen, de terugwerkende kracht, die had kunnen blijken uit de soortgelijke algemene formulering van het beginsel der prioriteitsverlenging, telkens te niet gedaan door de bijzondere bepalingen aangaande de afschaffing zonder terugwerkende kracht der vroeger uitgevaardigde regelingen.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 5 Juli 1948.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-verslaggever: M. de Clippele.

Eerste advocaat-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

1. Hoger beroep (in strafzaken). — Ingesteld door de burgerlijke partij alleen. — Uitspraak over de strafvordering niet toelaatbaar.

2. Verbreking. — Vernietiging van de veroordeling van de verdachte brengt de verbreking mede van de beslissing t.a.v. de burgerlijke verantwoordelijke partij, ongeacht de niet-ontvankelijkheid der voorziening van deze partij.

1. Wanneer het hoger beroep door de burgerlijke partij alleen werd ingesteld, mag de rechtbank niet beslissen over de strafvordering, en de verdachte, die vrijgesproken was in eerste aanleg, niet veroordelen in hoger beroep. De uitspraak van de eerste rechter

over de strafvordering is immers in kracht van gewijsde gegaan.

2. De door de burgerlijk mede-verantwoordelijk verklaarde partij ingestelde voorziening in verbreking, waarvan niet blijkt dat zij betekend is aan het O.M. en aan de burgerlijke partij, is nietig (S.v. art 418). De vernietiging van de veroordeling van de verdachte brengt echter noodzakelijk de verbreking mede van de beslissing, waarbij een partij met de verdachte burgerlijk mede-verantwoordelijk is verklaard, daar deze beslissing dan zonder voorwerp is.

Inkelberghe Alfons en N.V. «Uitbating der Buurtspoorwegen van Oostende en Belgische kust»
t./ Decock, Leon.

Gelet op het bestreden vonnis op 18 Maart 1948 gewezen door de Correctionele Rechtbank van Brugge, zetelende in graad van beroep;

I. — In zover de voorziening gericht is tegen

de beslissing op de vordering van het Openbaar Ministerie :

Over de voorziening van eerste aanlegger, beklagde Inkelberghe :

Over het middel ambtshalve opgeworpen : schending van artikelen 7 en 8 van de wet van 1 Mei 1849 (artikel 202 van het Wetboek van Strafvordering) en van het advies van de Raad van State van 15 October 1806, goedgekeurd op 12 November daaropvolgende :

Overwegende dat het bestreden vonnis enerzijds luidt « gezien de akte van beroep van de burgerlijke partij » en « ontvangt het beroep » en anderzijds verklaart dat het beroep van het Openbaar Ministerie betekend is geworden binnen de wettelijke termijn;

Overwegende dat deze laatste melding klaarblijkelijk het gevolg is van een missing, daar bij de bundel geen enkel stuk berust waaruit blijkt dat het Openbaar Ministerie beroep tegen het vonnis zou hebben ingesteld;

Overwegende dat het bestreden vonnis niettemin beslist heeft zowel op de publieke vordering als op de vordering der burgerlijke partij, het vonnis a quo te niet doet daar waar het beklagde vrijgesproken had, en beklagde veroordeelt tot een boete van 20,— frank en tot de kosten van beide instanties, invorderbaar per lijfdwang;

Overwegende dat dit vonnis aldus de uitwerking heeft miskend van het beroep ingesteld door de burgerlijke partij alleen, beroep dat voor de Rechtbank enkel de burgerlijke vordering aanhangig had gemaakt, dan wanneer de beslissing van de eerste rechter op de publieke vordering kracht van gewijsde had verkregen;

Over de voorziening van tweede aanlegster, de N.V. Maatschappij der Buurtspoorwegen van Oostende en Belgische Kust, burgerlijk verantwoordelijke partij;

Overwegende dat uit geen enkel stuk blijkt dat de voorziening betekend werd aan het Openbaar Ministerie en aan de burgerlijke partij; dat bij toepassing van artikel 418 van het Wetboek van Strafvordering de voorziening nietig is en dat de partij die ze ingediend heeft de kosten ervan moet dragen;

Maar overwegende dat het te niet doen van de veroordeling van beklagde noodzakelijker wijze de verbreking medebrenkt van de beslissing die de N.V. Maatschappij der Buurtspoorwegen van Oostende en Belgische Kust verantwoordelijk verklaart voor deze veroordeling, daar deze veroordeling als burgerlijk verantwoordelijk, voortaan zonder voorwerp is;

II. — In zover de voorziening gericht is tegen de beslissing op de vordering der burgerlijke partij :

Overwegende dat aanleggers tot staving van hun voorzieningen geen enkel middel inroepen en dat het Hof er van ambtswege geen opwerpt;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis, doch enkel in zover het beslist heeft op de vordering van het Openbaar Ministerie, eerste aanlegger veroordeeld heeft tot een boete en tot de kosten van beide instanties, invorderbaar per lijfdwang, en tweede aanlegster, burgerlijk verantwoordelijk heeft verklaard voor deze veroordeling;

Verwerpt de voorziening voor het overige;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge en dat melding ervan zal gedaan worden op de kant van de gedeeltelijk te niet gedane beslissing;

Veroordeelt de tweede aanlegster tot de kosten van haar voorziening;

Veroordeelt eerste aanlegger, Inkelberghe Alfons tot de helft van de overige kosten, de andere helft van deze kosten blijvende ten laste van de Staat;

Zegt dat er geen aanleiding bestaat tot verwijzing.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 5 Juli 1948.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer - Verslaggever : M. Smetryns.

Eerste advocaat-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Motivering (in strafzaken). — Arrest van veroordeling waarin de bestanddelen van de strafbare deelneming niet zijn geconstateerd. — Onvoldoende motivering.

Het arrest van veroordeling, waarin verzuimd is het bestaan te constateren van de bestanddelen welke de deelneming van de verdachte aan het bewezen verklaard misdrijf strafbaar maken, stelt het Hof van Verbreking niet in staat zijn toezicht uit te oefenen over de regelmatigheid van de uitgesproken veroordeling en is derhalve niet overeenkomstig art. 97 van de Grondwet gemotiveerd.

Steen, André t./ Bellemans, Hendrik.

Gelet op de bestreden arresten door het Militair Gerechtshof, zetelende te Luik, op 11 Juli 1947 en 8 Maart 1948 gewezen :

I. Aangaande de voorziening tegen het arrest van 11 Juli 1947 :

Overwegende dat eiser geen middelen tot staving van zijn voorziening aanvoert;

Overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de genomen beslissing met de wet overeenstemt;

II. Aangaande de voorziening tegen het arrest van 8 Maart 1948 :

Wat betreft de beslissing over de publieke vordering :

Over het derde middel van verbreking : schending van artikel 97 der Grondwet, doordat het bestreden arrest eiser heeft veroordeeld als dader of mededader van het bewezen verklaard misdrijf, zonder zijn medewerking er aan nader te bepalen;

Overwegende dat het bestreden arrest eiser tot een gevangenisstraf van drie jaar heeft veroordeeld om als dader of mededader te Hasselt Godsheiden de 28 December 1943, vrijwillig slagen of verwondingen te hebben toegebracht aan Bellemans Henri, welke aan deze een bestendige onbekwaamheid tot persoonlijke arbeid hebben veroorzaakt; dat het

echter nagelaten heeft het bestaan vast te stellen van de bestanddelen welke de deelneming van eiser aan gezegd wanbedrijf wettelijk strafbaar maken; dat in die omstandigheden het bestreden arrest aan het Hof niet toelaat zijn toezicht over de regelmatigheid van de uitgesproken veroordeling uit te oefenen en dienvolgens niet wettelijk is gemotiveerd;

Wat betreft de beslissing over de burgerlijke vordering :

Overwegende dat de verbreking van de beslissing over de publieke vordering de verbreking van de beslissing over de burgerlijke vordering met zich sleept;

Om die redenen :

En zonder de gegrondheid na te gaan van de overige middelen van verbreking aangevoerd tot staving van de voorziening tegen het arrest van 8 Maart 1948;

Verwerpt de voorziening gericht tegen het arrest van 11 Juli 1947;

Verbreekt het bestreden arrest van 8 Maart 1948, in zake aanlegger;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Militair Gerechtshof zetelende te Luik, en dat melding ervan zal worden gemaakt op de kant der gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt eiser tot 1/10 der kosten en zegt dat de overige 9/10 door de Staat zullen worden gedragen;

Verwijst de zaak naar het Militair Gerechtshof anders samengesteld.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

10e Kamer. — 12 Juni 1948.

Voorzitter : M. Mechelynck.

Raadsheren : M.M. Delvaux en Bailly.

Advocaat-generaal : M. Van Durme.

Arbeidsongevallen. — Uitlegging van artikel 19, 3e lid der samengeordende wetten K.B. van 28 September 1931.

Ontvankelijkheid van de vordering tot schadeloosstelling op grond van het gemeen recht (art. 1382 B.W.) tegen de dader van een misdrijf dat een arbeidsongeval uitmaakt, niettegenstaande de dader een werkgezel is van het slachtoffer en beiden dus dezelfde werkgever hebben.

O.M. en Coeckaert t / Vanderzeypen.

Aangezien de feiten door de eerste rechter vastgesteld ten laste van betichte gelegd bewezen gebleven zijn door het onderzoek voor het Hof gedaan;

Wat de eis der burgerlijke partij betreft :

Overwegende dat deze eis terecht door de eerste rechter ontvankelijk werd verklaard, dat weliswaar de slagen en verwondingen, welke door betichte aan

zijn werkgezel, de burgerlijke partij, vrijwillig werden toegebracht, een arbeidsongeval kunnen uitmaken, de vergoeding waarvan tussen het slachtoffer en de werkgever op grond der wet op arbeidsongevallen dient beslecht, maar dat desniettemin het slachtoffer is gerechtigd om aan de dader van dit vrijwillig misdrijf de vergoeding der opgelopen schade op grond van artikelen 1382 en 1384 Burgerlijk Wetboek te vorderen; dat immers de wetgeving op de arbeidsongevallen noch tot doel, noch tot gevolg heeft gehad de verantwoordelijkheid van het gemene recht ter zake misdaden en vrijwillige wanbedrijven af te schaffen (Verbr., 23 Mei 1935, Pas. I, 254, en de nota), dat het geval van samenloop der beide schadevergoedingen door artikel 19 van gezegde wetgeving op de arbeidsongevallen wordt geregeld;

Overwegende dat door betichte te vergeefs wordt aangevoerd dat een gedeelte der verantwoordelijkheid ten laste van burgerlijke partij zou dienen gelegd om de reden dat deze laatste door haar houding de feiten min of meer zou hebben uitgelokt; dat inderdaad niet is bewezen dat de burgerlijke partij vrijwillig en opzettelijk betichte zou hebben nat bespoten (zie namelijk de verklaring van getuige Van Santberghe, stuk I van het dossier);

Overwegende dat terecht eerste rechter, oordelende dat in de huidige staat der zaak en gelet, namelijk op het feit dat burgerlijke partij nog in de behandeling is, de nodige elementen om de hoogte der geleden schade met zekerheid te bepalen niet voorhanden zijn, een aanvullend geneeskundig onderzoek heeft bevolen en aan de burgerlijke partij een provisie heeft toegekend welke hij met billijkheid op de som van 6.000 frank beraamd heeft;

Om deze beweegredenen :

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak;

Ontvangt het beroep en rechtdoende ten gronde, verklaart het ongegrond;

Bevestigt in al zijn beschikkingen het bestreden vonnis en verwijst de betichte in al de beroepskosten, belopende in het geheel 357,— frank jegens de openbare partij.

NOOT : Bovenstaand arrest past de bekende nieuwe rechtspraak van het Hof van Verbreking toe, omtrent de uitlegging van artikel 19, 3e lid der samengeordende wetten op de vergoeding voor de schade wegens arbeidsongevallen (K.B. van samenordening van 28 September 1931). Dit artikel sluit de vordering uit gesteund op het gemeen recht, tegen « het bedrijfshoofd of zijn werklieden of gelastigden ». Gesteund op deze tekst had zich vroeger een rechtspraak gevestigd, die namelijk de aanstelling van de burgerlijke partij door het slachtoffer van een arbeidsongeval tegen een betichte, voor onontvankelijk verklaarde, in het geval de betichte een werkgezel was van het slachtoffer.

Er werd vroeger geoordeeld dat de tekst van de wet niet toeliet tegen zulke betichte, een veroordeling uit te spreken op grond van het gemeen recht. Wie zich houdt aan de letter van de wet, kan trouwens moeilijk tot een ander besluit komen (zie P. Horion,

Législation sociale, blz. 172, Luik 1947, « Faute intentionnelle du préposé ou chef d'entreprise »).

Nochtans, heeft een nadere ontleding van het geval en een toelichting van de ware bedoeling van de wet in het aangehaalde artikel, het besluit ingegeven, dat « de wetgeving op de arbeidsongevallen noch tot doel, noch tot gevolg heeft gehad de verantwoordelijkheden ter zake misdaden en vrijwillige wanbedrijven af te schaffen » (boven geciteerd arrest). Het Hof van Verbreking in zijn arrest van 23 Mei 1935, (Pas. I, 1935, 254) had deze nieuwe opvatting reeds gehuldigd en doen zegeviereren.

Het bovenaangehaald arrest van het Hof van Beroep te Brussel past dus de nieuwe beginselen op een duidelijke wijze toe, en maakt het passende onderscheid: enerzijds de betrekkingen tussen het slachtoffer van een ongeval en zijn werkgever; en anderzijds deze tussen het slachtoffer en een betichte, die een misdrijf heeft gepleegd, dat tegelijkertijd een arbeidsongeval uitmaakt.

1. Wat de verhouding betreft tussen het slachtoffer en zijn werkgever: hiervoor is de wet op de arbeidsongevallen alleen van toepassing. De werkgever zal, in geen geval, voor een hoger bedrag dan het forfaitaire bedrag kunnen aangesproken worden. Uit dit standpunt, kan men verwonderd zijn, dat het Hof ook artikel 1384 B.W. citeert, hetgeen het besluit zou toelaten, dat de werkgever, in het beschouwde geval, voor de gehele schade, door zijn aangestelde veroorzaakt, zou kunnen verantwoordelijk gesteld worden; dus, tot een hoger bedrag dan het forfaitaire.

Zulks kan echter niet de gedachte zijn geweest van het Hof, dat naar het arrest van 23 Mei 1935 en ook naar de noot in de Pasicrisie van 1935, I, 254 verwijst. In deze noot van P. L. (Paul Leclercq, procureur-generaal bij het Hof van Verbreking) wordt immers op een duidelijke wijze, een beroep op het gemeen recht tegen de werkgever uitgesloten: « La question n'est pas de savoir, si lorsqu'un ouvrier tue ou blesse volontairement dans le cours du travail l'un de ses compagnons, il y a accident du travail tombant sous l'application de la loi forfaitaire lorsque les autres conditions sont réunies. Il y a accident du travail et lieu à réparation forfaitaire. La victime ou ses ayants droits ne pourront se tourner vers le chef d'entreprise et lui dire: vous avez commis une faute en embauchant un ouvrier qui a été renvoyé de partout à cause de son caractère vindicatif et violent; indemnisez en vertu de l'article 1382. » (Pas. blz. 254, noot van P. L.)

Uit dit citaat blijkt duidelijk, dat Procureur-Generaal Leclercq, op wiens besluiten de nieuwe eensluidende rechtspraak in 1935 werd genomen, een vordering door het slachtoffer tegen de werkgever in het beschouwde geval onontvankelijk achtte. De nieuwe rechtspraak heeft dus niets gewijzigd wat betreft de toestand van de werkgever, en het is ten onrechte dat onze gewaardeerde collega Prof. Horion zich over het onrechtstreeks gevolg van de nieuwe rechtspraak op de toestand van de werkgever bezorgd maakt: « D'autre part elle (d.i. de nieuwe rechtspraak) a pour conséquence d'atteindre indirectement le chef d'entreprise au delà des indemnités forfaitaires, par application de l'article 1384 du Code civil selon lequel le chef d'entreprise est responsable du dommage causé par le fait de ses ouvriers et préposés » (P. Horion, op. cit., blz. 172)

Nog eens: artikel 1384 staat niet in het beschouwde geval ter beschikking van het slachtoffer, tegen de werkgever van de betichte; de werkgever kan niet tot

meer dan tot het forfaitaire bedrag veroordeeld worden. En het bovenaangehaald arrest van het Hof van Beroep te Brussel, dat wij hier bespreken, bevestigt zulks, aangezien het verwijst naar artikel 19 van de wetgeving op de arbeidsongevallen voor het « geval van samenloop der beide schadevergoedingen ». (de gemeenrechtelijke en de forfaitaire.)

2. Wat de verhouding betreft tussen het slachtoffer en de betichte, zijn werkgezel, zal het gemeen recht van art. 1382 B.W. van toepassing zijn, in strijd met wat een letterlijke uitlegging van art. 19, 3e lid zou toelaten, aangezien het slachtoffer optreedt tegen een « aangestelde » van zijn werkgever.

Daaruit volgt, dat in het bestudeerde geval de betichte volop met een « derde », ten overstaan van de werkgever, dient gelijkgesteld. De werkgever kan immers tot niet meer dan tot het forfaitaire bedrag ook hier worden aangesproken, zoals voor het ongeval, door om het even welke « derde » veroorzaakt het geval is. Andersom zal de werkgever, van zijn forfaitaire verplichtingen worden vrijgesteld, in de maat aangeduid door artikel 19 der samengeordende wetten, waar er sprake is van de verantwoordelijkheid van een « derde ».

Dit is de juiste toestand, zoals hij door de nieuwe rechtspraak, sedert het arrest van het Hof van Verbreking van 23 Mei 1935, in het licht van de noot van Procureur-Generaal Leclercq, wordt opgevat.

Het is dus misleidend, in dit verband, artikel 1384, onder de van toepassing zijnde artikelen uit het gemeen recht, te citeren. De werkgever, wiens aangestelde een misdrijf pleegt waarvan een ander aangestelde het slachtoffer is, valt onder het bereik van de bijzondere wetgeving inzake arbeidsongevallen, met haar verplichtingen maar ook met haar voordelen: de forfaitaire regeling. Dezelfde werkgever valt niet onder het bereik van artikel 1384 B.W.: hij kan immers niet tegelijkertijd komen onder het bereik van het gemeen recht (burgerlijke verantwoordelijkheid voor de gehele schade van zijn aangestelde) en onder het bereik van de forfaitaire regeling. Hij kan niet tegelijkertijd tot vergoeding van de gehele schade van het slachtoffer worden veroordeeld, en toegelaten worden, om zich op de regeling van de samenloop der vergoedingen te beroepen, waar een « derde » in het gedrang is gekomen.

Tegenover de werkgever, kan de betichte, verantwoordelijk voor de schade van het ongeval, niet tegelijkertijd zijn: een aangestelde én een derde.

Het is dus, zonder twijfel, verkeerd in het beschouwde geval, artikel 1384 B.W. aan te halen. Dit is wellicht een lapsus, verklaarbaar door het gebruik bij het vermelden van de burgerlijke verantwoordelijkheid van het gemeen recht, steeds in één adem, 1382 en 1384 te citeren.

De juiste opvatting is deze die het slachtoffer toelaat, zich burgerlijke partij te stellen tegen de dader van het misdrijf, die als betichte vóór de strafrechter verschijnt (1382 B.W.), maar hem weigert beroep te laten doen op art. 1384 B.B., indien de dader aangesteld werd door dezelfde werkgever. In dit geval kan immers de werkgever niet tot meer dan tot het forfaitaire bedrag worden veroordeeld. De betichte wordt een « derde », en de werkgever geniet van de regeling voorzien bij samenloop van de schadeloosstelling overeenkomstig het gemeen recht en van de forfaitaire schadeloosstelling.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 17 Juni 1947.

Voorzitter : M. Verbeke.

Raadsheren : M.M. Van Wetter en Belpaire.

Pleiters : Mrs. Thiron, Van Driessche en Calewaert.

Hoger beroep. — Vatbaarheid voor hoger beroep van het vonnis op een gezamenlijke actie van verschillende eigenaars wegens schade toegebracht aan een hun in onverdeeldheid toebehorende zaak, én op de vordering in tussenkomst en in vrijwaring.

Wanneer, bij éénzelfde exploit, een actie wordt ingesteld door verschillende eigenaars van een hun in onverdeeldheid toebehorende zaak, wegens vergoeding van schade, die daaraan door de onrechtmatige daad van een derde is toegebracht, handelt ieder dezer eigenaars krachtens een eigen titel, nl. zijn eigendomsrecht, waarvan de krenking de schade heeft veroorzaakt. De vatbaarheid voor het hoger beroep wordt dus niet bepaald door de gemeenschappelijk gevorderde som, maar door het aandeel van ieder mede-eigenaar in deze som, welke aandelen in casu en bij toepassing van art. 577bis B.W. vermoed worden gelijk te zijn. Wanneer het bedrag van ieder dezer aandelen in de vordering blijft beneden de grens door de wet gesteld voor de vatbaarheid voor hoger beroep, is de appelvordering niet ontvankelijk. (Wet op de bevoegdheid, art. 25.)

De door de oorspronkelijk gedaagde gedane oproeping in tussenkomst, strekkende tot de bindend-verklaring van het op de hoofdeis te wijzen vonnis tegenover de opgeroepen derde, is in de zin van art. 38, lid 3, der wet op de bevoegdheid een tussengeschild; het vonnis op dit tussengeschild volgt derhalve het lot van de hoofdeis wat de vatbaarheid voor hoger beroep betreft.

Bij toepassing van hetzelfde artikel 38, lid 3, geldt dit evenwel niet voor de oproeping in vrijwaring. Wanneer echter de hooggroothed der vordering niet kan bepaald worden op een van de wijzen in de wet voorzien, noch begroot werd door de eisende, subs. de verwerende partij, wordt het vonnis, overeenkomstig art. 33 van dezelfde wet, geacht in laatste aanleg gewezen te zijn.

N.V. Compagnie d'électricité de la Dendre
t/De Vos en cs.

Overwegende dat, door middel van een gemeenschappelijk exploit, de zes kinderen De Vos voor de eerste rechter hebben gedagvaard de Regie van Telegraaf en Telefoon en de N.V. « Compagnie d'Electricité de la Dendre », thans appellante, tot hoofdelijke betaling van een schadeloosstelling groot 38.716 frank, wegens het verlies van een paard, mede-eigendom van de voornoemde kinderen, waarvan deze de electrocutie toeschrijven aan de fouten begaan door gezegde oorspronkelijke verweerders ;

Overwegende dat er, zodoende, in werkelijkheid zes onderscheiden eisen werd ingesteld vermits ieder van die kinderen handelt krachtens een eigen titel, namelijk zijn eigendomsrecht waarvan de schending de schade heeft veroorzaakt ;

Dat, bij ontstentenis van elk bewijs, ja zelfs van elke aanvoering van een andersluidende overeenkomst of van bijzondere beschikkingen, de onver-

deelde aandelen van ieder van die kinderen moeten worden vermoed gelijk te zijn (artikel 577bis B.W.), zodat de waarde van ieder van die eisen 6.452,66 frank bedraagt, hetzij minder dan het bedrag van de hoogste aanleg, zoals dit wordt bepaald vóór de rechtbanken van koophandel door artikel 16 van de wet van 25 Maart 1876, gewijzigd door artikel 5 van het K. B. nr 63 van 13 Januari 1935 ;

Overwegende dat de appellante vóór de eerste rechter achtereenvolgens in tussenkomst heeft geroepen de respectieve eigenaars van de twee bomen die op haar leiding zijn gevallen, zijnde de geïntimeerden Van de Wiele en Spitaels, ten dubbelendeinde : 1) deze eigenaars het in de hoofdvordering De Vos te wijzen vonnis gemeen te horen verklaren ; 2) haar te vrijwaren tegen elke veroordeling welke tegen haar ten bate van de consoorten De Vos zou worden uitgesproken ;

Overwegende dat, naar luid van artikel 38 alinea 3 van de aangehaalde wet, zoals deze werd aangevuld door artikel 10 van de wet van 15 Maart 1932, de vonnissen op tussengeschilden, wat ontvankelijkheid van het hoger beroep betreft, het lot volgen van de hoofdeis ;

Dat, voor zover het uitspraak heeft gedaan op dit gedeelte van de vorderingen tot tussenkomst, hetwelk strekt tot het gemeen verklaren aan Van den Wiele en Spitaels, van de beslissing op de hoofdeis, het bestreden vonnis een « tussengeschild » in de zin zoals bedoeld in de laatst gemelde wetsbepaling, heeft beslecht ;

Dat, de hoofdeis niet vatbaar zijnde voor hoger beroep, de vordering tot gemeen verklaren van het vonnis het dienvolgens evenmin is ;

Overwegende, integendeel dat, naar luid van dezelfde wetsbepaling, het ander deel van de vordering tot tussenkomst, hetwelk strekt tot vrijwaring, niet het lot van de hoofdeis volgt, wat betreft de ontvankelijkheid van het hoger beroep ;

Dat geen van de partijen de waarde van vorderingen tot vrijwaring « tegen de veroordelingen die tegen de verzoekster ten bate van de consoorten De Vos zouden worden uitgesproken », waarvan derhalve het bedrag onbekend was — heeft begroot voor de eerste rechter ;

Dat, bij gebrek aan wettelijke gronden tot raming, het op die vorderingen uitgesproken vonnis, bij toepassing van artikel 33 van de ingeroepen wet, in hoogste aanleg werd gewezen ;

Overwegende dat, om de hierboven aangehaalde redenen de hogere beroepen ingesteld tegen al de geïntimeerden van ambtswege niet ontvankelijk moeten worden verklaard ;

Om deze redenen :

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935 ;

Gehoord in openbare terechtzitting het eensluidend advies van de heer advocaat-generaal Vermeulen ;

Wijst de hogere beroepen af als niet ontvankelijk en veroordeelt de appellante tot de kosten van de aanleg ;

Beveelt de afscheidingen der kosten op het hoger

beroep gevallen ten behoeve van avoué Hebbelynck en avoué Dubois.

NOOT. — Zie Braas, Précies de procédure civile, t. I, nrs 631 e.v.; Van Bauwel, Handboek voor het burgerlijk procesrecht, II, nrs 329 e.v..

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

6e Kamer. — 7 Mei 1948.

Voorzitter : M. Ooms.

O. M. : M. Gepts.

Pleiters : Mrs. Verbaet, Van Hoof, Smeesters en Mertens.

Onverschuldigde betaling. — Terugvordering van de gelden door de staat wegens ontvangen wedden, verhaald op een ambtenaar, oud-activist, die, ingevolge de Duitse herstelverordening opnieuw in dienst gesteld was.

Een na de eerste wereldoorlog wegens activisme ontslagen ambtenaar bij de Regie van Telegraaf en Telefoon, die ingevolge de Duitse Herstelverordening van 6 September 1940 opnieuw in dienst getreden is van de Regie, is niet verplicht tot terugbetaling van de gelden, door hem ontvangen als salaris voor de tijd, dat hij als zodanig werkzaam is geweest, indien hij niet verkeert in een van de gevallen, voorzien in de artt. 2 tot en met 5 van het Besluit van de Regent dd. 23 Augustus 1947 (Staatsblad 12 November 1947), ofschoon na de bevrijding zijn aanstelling als nietig werd beschouwd, en hij met ingang van 4 September 1944 uit zijn ambt werd ontzet. De betrokkene eist van de staat teruggave van het op hem verhaalde bedrag. De Rechtbank is bevoegd van het geschil kennis te nemen, daar de ingestelde vordering steunt op de schending van een burgerlijk recht, zijnde het recht op loon voor verricht werk.

De Staat is verplicht tot teruggave van de gelden, die hij ten onrechte op eiser verhaald heeft, tot het bedrag van het hem toekomend salaris.

Hij, die te goeder trouw een onverschuldigde betaling ontvangen heeft, is niet verplicht tot betaling van de interesten met ingang van de dag van ontvangst (arg. a contrario ex art. 1378 B.W.), doch wel van af de dag der aanmaning, in casu samenvallend met die der dagvaarding. (artt 1146 en 1153 B.W.)

B... t. / Belgische Staat (Ministerie van Financiën en van Verkeerswezen), Regie van Telegraaf en Telefoon.

Aangezien de oorspronkelijke eis strekt om te horen zeggen voor recht dat aanlegger, die van 3 November 1941 tot 7 September 1944 terug in dienst geweest is van de Regie van Telegraaf en Telefonen, gerechtigd is aanspraak te maken op het hem toegezegd loon voor die tijdspanne; dat bijgevolg de terugvordering namens het ministerie van Financiën door de Directeur der Registratie en Domeinen gedaan, nietig en van gener waarde is; de Heer Minister van Financiën te horen verwijzen tot de teruggaaf van de door de Registratie en Domeinen reeds geïnde sommen, met de verwijlsintresten, de gerechtelijke intresten en de kosten; het Ministerie van Verkeerswezen en de Regie van

Telegraaf en Telefonen, tweede en vierde verweerders, zich te horen veroordelen om aan aanlegger te betalen, ten titel van verdiend salaris voor zijn werkzaamheid op de diensten van de Telegraaf en Telefoon te Antwerpen-Centraal, van 3 November 1941 tot 6 September 1944, de som van 125.905,— frank, te vermeederen met de verwijls- en gerechtelijke intresten en de kosten;

Aangezien aanlegger, nadat hij op 19 Juni 1920 uit zijn betrekking bij het Beheer van Telegraaf en Telefoon, ontzet was geworden, op 2 Mei 1927, als gevolg op de amnestie in bestuurszaken, buiten dienst werd gesteld zonder wedde, voor een onbepaalde termijn en met terugwerkende kracht tot op 19 Juni 1920;

Aangezien op 11 November 1941 B. zich schriftelijk gewend heeft tot de Regie van Telegraaf en Telefoon, teneinde wederaanstelling in het ambt van ordeklerek te bekomen;

Aangezien aanlegger het wil doen doorgaan alsof de Regie op eigen initiatief zijn vraag overgemaakt heeft aan de commissie tot uitvoering van de herstelverordening van 6 September 1940 (Commissie Borms), als wanneer, uit de gegevens der zaak, duidelijk blijkt, dat, met de vraag van B. ter kennis te brengen van gezegde commissie, de Regie enkel gevolg heeft gegeven aan het verzoek of bevel dat haar door de commissie gegeven werd op 22 October 1940 en waarbij het Ministerie van Verkeerswezen werd aanzocht « aan de commissie een verslagblad te bezorgen voor de ambtenaren, bedienden en arbeiders die, destijds, voor feiten van aktivisme of zagezegde onvaderlandse houding, werden bestraft »;

Aangezien, op 6 Maart 1941, het Ministerie van Verkeerswezen aan de commissie de brief van B. waarbij hij vroeg opnieuw te worden aangesteld als ordeklerek bij de Regie van Telegraaf en Telefoon, overmaakte aan de commissie, met de melding dat de naam B. niet voorkwam op de, betreffende het verleden van de querulant, nog in het bezit van de Regie zijnde documentatie en dan ook niet vermeld was geworden op de reeds opgezonden lijsten betreffende het personeel;

Aangezien de wedde, waarop B. als tussengevoegd opsteller op 30 Juni 1940 recht had, de som van 24.750 frank bedroeg; dat echter de commissie, gerugsteund door de Duitse bezettingsoverheid in de persoon van Dr. H. Brass, lid der Commissie, als haar wil te kennen gaf dat, voorwat betreft de wedden uit te betalen aan de terug in dienst genomen ambtenaren of bedienden, er rekening diende gehouden te worden met de mogelijkheid tot graadverhoging; dat, volgens dit beginsel, het jaarlijks loon waarop B. recht had op 30 Juni 1940, de som van 27.250 frank bedroeg, zijnde het loon van een gelijkgesteld opsteller, d.i. de graad die B. indien hij in dienst gebleven was, zou bekleed hebben; dat uit een schrijven d.d. 7 Mei 1941 van den Militärverwaltungschef, men zou kunnen afleiden, zonder dat evenwel het beslist bewezen is, dat B. de aandacht, hetzij van de commissie, hetzij van de Duitse overheid, getrokken heeft op het feit dat hij, in acht genomen de wedde die uitgekeerd werd aan collega's die hetzelfde aantal dienstjaren hadden

als die welke hij zou gehad hebben ware hij in dienst gebleven, recht had op meer dan 24.750 fr.; dat, althans, op 20 Juni 1941 de Secretaris-generaal van Verkeerswezen vanwege de commissie bevel kreeg de belanghebbende in dienst terug te roepen en zijn loopbaan te maken alsof hij nooit werd gestraft en hem de wedde toe te kennen waarop hij in normale omstandigheden aanspraak had mogen maken;

Aangezien uit al deze gegevens blijkt dat zowel de opnieuw-in-dienststelling als de vaststelling der wedde van B. door het Ministerie van Verkeerswezen geschied zijn onder morele dwang van de commissie, gerugsteund door de bezettingsoverheid en dat aanlegger zijn terugopnemen in de kaders en zijn verhoogde wedde aan beiden te danken heeft; het is immers niet omdat B. in 1927 ter beschikking werd gesteld zonder wedde en voor onbepaalde tijd, dat de Regie verplicht zou geweest zijn hem in 1941 aan verhoogde wedde terug in werkelijke dienst te nemen;

Aangezien evenwel aanlegger, voorwat betreft de terugbetaling der gelden door hem ontvangen dank zij de tussenkomst van de commissie Borms, zich in een geheel andere toestand bevindt als de personen die, als vergoeding voor de schade door hen geleden als gevolg op de strafmaatregelen waarvan zij het voorwerp geweest zijn na de oorlog 1914-1918, een bepaald bedrag in baar geld ontvangen hebben; dat, indien B. weliswaar zijn terug-indienststelling in 1941 bekomen heeft dank zij de tussenkomst der commissie Borms, hij gedurende de verschillende jaren een loon heeft ontvangen waarvoor hij werk geleverd heeft;

Aangezien de aanstelling van 1941 weliswaar als nietig werd aangezien en B., die bij ministeriële beslissing d.d. 12 October 1944 geschorst was geworden zonder wedde vanaf 4 September 1944, bij ministerieel besluit van 27 Juli 1945, met ingang 4 September 1944, uit zijn ambt ontzet werd; dat hij echter aanspraak mag maken op de schikkingen getroffen bij besluit van de Regent d.d. 23 Augustus 1947 (Staatsblad 12 September 1947), waarvan artikel 1 luidt, dat behalve voor de in artikels 2 tot 5 van het besluit voorziene gevallen, de nettobedragen ontvangen, hetzij bij wijze van wedden of accres van wedde, hetzij bij wijze van vergoeding of accres van vergoeding, wegens een nietig verklaarde of met terugwerkende kracht ingetrokken of gewijzigde benoeming, aanstelling of bevordering, niet moeten terugbetaald worden aan de Schatkist, het bestuur of het organisme dat ze betaald heeft, uitgezonderd de gevallen en voor de personen, vermeld bij artikels 2 tot 5 van het besluit;

Aangezien aanlegger niet behoort tot de categorie personen die van deze gunst uitgesloten werden; dat bijgevolg de door hem, tijdens de jaren 1942 tot September 1944 ontvangen lonen niet dienen terugbetaald te worden;

Aangezien tweede en vierde verweerder, voor wie handelt en optreedt pleitbezorger Mr. Fierens, het Ministerie van Verkeerswezen en de Regie van Telegrafien en Telefonen, in hoofddorde de onbevoegdheid der Rechtbank inroepen; in onder-

geschikte orde aan aanlegger alle recht ontzeggen op de lonen door hem ontvangen tussen 3 November 1941 en 7 September 1944, en, in zeer ondergeschikte orde en voor zover dat de Rechtbank aannemen zou dat aanlegger recht heeft op loon voor het door hem geleverd werk, vragen dat aanlegger slechts trekken zou het bedrag welk hem toekomt rekening houdend met zijn werkelijke ancienniteit;

Aangezien eerste en derde verweerders, de Heer Minister van Financiën en de Heer Dachy, Ontvanger der Protesten, voor wie handelt en optreedt pleitbezorger Mr. A. Mullens, vragen, de derde verweerder, dat hij buiten zaak worde gesteld zonder kosten; de eerste verweerder dat hem akte zou verleend worden dat hij zich neerlegt bij de wijsheid der Rechtbank voorwat betreft de vraag of tussen 3 November 1941 en 7 September 1944, aanlegger een regelmatige titel bezat om een bezoldiging te ontvangen als bediende van T.T., in zover die wedde vastgesteld werd op 24.750,— frank per jaar; dat in elk geval het verschil tussen 24.750 fr. en 27.250 fr., dat als verhoging bekomen werd dank zij de beslissing der Bormscommissie, ontersprekelijk moet terugbetaald worden (Belgisch Staatsblad, Londen 4 September 1944); dat, op de bedragen waarvan terugbetaling gevraagd wordt, geen intresten verschuldigd zijn, omdat de Staat, toen hij de gelden terug ontving van B., « accipiens cum bona fide » was;

Aangezien de bevoegdheid der Rechtbank om het huidige geschil te beslechten niet in twijfel kan getrokken worden, vermits sedert de arresten van 5 November en 15 December 1920, het Hof van Verbreking niet meer is afgeweken van haar rechtspraak waarbij de burgerlijke Rechtbanken als bevoegd worden aangezien om te kennen van de verordeningen ingespannen tegen de Staat en zijne organen wegens schending van een burgerlijk recht, zijnde in casu het recht op loon voor geleverd werk (zie ook Verbreking, 16 October 1922 P. 1923, 1, 14);

Aangezien, niettegenstaande de aanstelling van aanlegger in de dienst der Regie van Telegraaf en Telefoon, nietig werd verklaard, aanlegger niet alleen in billijkheid maar ook krachtens het Besluit van de Regent van 23 Augustus 1947, recht heeft op het toegezegd loon en dat bijgevolg de door hem, in zijn dienst, ontvangen gelden niet mochten teruggevorderd worden door de Staat;

Aangezien aanlegger in zijn dagvaarding terugbetaling eiste ener som van 125.905,— fr., bedrag waarin de weddeverhoging begrepen was, die door de Bormscommissie werd opgedrongen;

Aangezien in termen van pleidooien en ook in zijn nota aanlegger zijn eis van 125.905 fr. (bedrag dat door derde verweerder werd opgeëist) vermindert op 84.362,85 fr., zijnde drie jaar loon à 24.750 frank = 74.250 fr. vermeerderd met een som van 10.112,85 fr., zijnde 13,62 % op de som van 74.250 frank door de Staat teruggeëist;

Aangezien eerste verweerder, Minister van Financiën, in ondergeschikte orde deze oplossing bijtreedt doch ontkent intresten verschuldigd te zijn op de som van 84.362,85 fr., omdat hij, toen

hij de 125.905,— fr. in ontvangst nam, ter goeder trouw was;

Aangezien, bij toepassing « a contrario » van artikel 1378 B. W. bij geval van betaling ener som die niet verschuldigd was, de accipiens, die te goeder trouw is, de intresten niet verschuldigd is vanaf de dag der ontvangst van het niet verschuldigde; dat evenwel, ook bij geval van goede trouw, de verwijsintresten, bij toepassing van artikels 1146 en 1153, verschuldigd zijn vanaf de in morastelling;

Aangezien in casu de aanmaning samenvalt met de dagvaarding; dat dus enkel de gerechtelijke intresten verschuldigd zijn vanaf 7 October 1946, datum van het exploit van rechtsingang;

Aangezien aanlegger, alhoewel in dienst van de Regie van Telegraaf en Telefoon, rechtstreeks bezoldigd werd door het Ministerie van Financiën;

Aangezien derde verweerder enkel de onder-richtingen heeft uitgevoerd van eerste verweerder en dus buiten zaak dient gesteld te worden;

Aangezien de terugvordering namens de Heer Minister van Financiën door de Directeur der Registratie en Domeinen tot voor een bedrag van 84.362,85 fr. niet verrechtvaardigd is; dat het overige van de eis van aanlegger als ongegrond, dient afgewezen te worden;

Om deze redenen :

De Rechtbank, gehoord in openbare zitting, in de Nederlandse taal, het eensluidend advies van de Heer Gepts, substituut van de Prokureur des Konings;

Rechtdoende op tegenspraak;

Alle verdere en strijdige besluiten verwerpende;

Verklaart zich bevoegd om van de zaak te kennen;

Verklaart de eis van aanlegger ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond;

Zegt voor recht dat aanlegger recht heeft op een som van 84.362,85 fr. wegens loon verdiend in de dienst van tweede en vierde verweerders, zijnde drie jaar aan 24.750 fr., vermeerderd met een som van 10.112,85 fr., door de Minister van Financiën terug gevorderd;

Stelt derde verweerder buiten zake zonder kosten;

Veroordeelt eerste verweerder, de Belgische Staat in de persoon van de Heer Minister van Financiën, om aan aanlegger terug te betalen de som van 84.362,85 fr., met de gerechtelijke intresten vanaf 7 October 1946;

Wijst aanlegger af van het overige van zijn eis; Veroordeelt eerste verweerder tot de kosten;

Verleent akte aan aanlegger dat hij, voor de bevoegdheid en de aanleg ten opzichte van ieder der partijen, op 13 Februari 1948, het geding geschat heeft op meer dan 1500 frank;

Zegt dat er geen reden bestaat om het vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorraad, niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling.

BIBLIOGRAPHIE

DEBAEDTS Fernand. — **De Wetgeving betreffende de Herstelling der Oorlogsschade aan Private Goederen.** — 1948. — N. V. Uitgeversmaatschappij De Pen, Antwerpen.

Tussen de verschillende commentaren, die in de laatste tijd het licht zagen betreffende de wet op de oorlogsschade, munt het boekje van Mr Debaedts uit door zijn uiterst praktisch karakter en zijn voortreffelijke klaarheid.

De wettelijke bepalingen worden geordend op uiterst overzichtelijke wijze en de vrij ingewikkelde bepalingen der wet worden toegelicht zodanig dat ze voor eenieder volkomen bevattelijk zijn.

Een boekje dat zowel aan de practici als aan de belanghebbenden ten stelligste kan aanbevolen worden.

COPPIETERS DE GIBSON Daniël. — **La Conférence diplomatique du Droit d'Auteur** (Bruxelles, 5-26 juin 1948). — Ad. Goemaere, Brussel. — 1948.

Als overdruk uit de *Revue générale belge* is thans afzonderlijk verschenen het verslag, dat door Mr Daniel Coppieters de Gibson werd gepubliceerd betreffende de Conferentie van Brussel over de auteursrechten, die in de maand Juni l.l. plaats had.

Na een kort overzicht van de stand der internationale wetgeving op dit gebied vóór de Conferentie, belicht de auteur de gelukkige uitslagen tot dewelke de samenkomst van Brussel in de maand Juni heeft geleid, speciaal met het oog op het auteursrecht op kunstwerken, cinematografische reproductie en radio-uitzending.

De auteur stelt met enthousiasme in het licht welke grote vooruitgang de verschillende internationale bijeenkomsten betreffende het auteursrecht ten bate van dit laatste hebben verwezenlijkt.

R. DEKKERS, **Des ordalies en droit romain.** (Uit-treksel uit *Revue Internationale des Droits de l'Antiquité*, t.I., Brussel, 1948, p. 55-78.)

Na een overzicht te hebben geschetst van het probleem der godsoordelen in het algemeen, en de geesteshouding te hebben ontleed, waarin deze voor ons twijfelachtige bewijsmiddelen te verklaren zijn, heeft Prof. R. Dekkers in deze mooie studie overtuigend bewezen, en dit tegen de 19-eeuwse strekkingen in, dat de godsoordelen ook in gebruik waren in het romeinse recht.

Orakels en auspiciën stellen zich ten doel de mening der goden te vernemen betreffende toekomstige gebeurtenissen, godsoordelen willen de opinie der goden afdwingen over gebeurtenissen uit het verleden of het heden. Primitieve, gewoonlijk zeer godsdienstige volkeren procederen nu eenmaal anders als moderne. Godsoordelen zijn alleen te verklaren in gemeenschappen met sterke religieuze neigingen.

Persoonlijk menen wij dat de godsoordelen als bewijsmiddelen vanaf de 13e eeuw stilaan in het Westen vervangen werden door de uit het romeinse recht overgenomen torture, omdat eens dat de inquisitoriale rechtspleging was doorgebroken, de torture meer zekerheid bood. Of het in werkelijkheid een zo grote vooruitgang betekende, als de romanisten uit het receptie-tijdvak ons willen doen geloven, valt te betwijfelen. Het is een feit dat het verdwijnen der *ordalia* de laicisering der maatschappij op de voet volgt.

Prof. Dekkers rangschikt zeven verschillende *ordalia* welke men niet alleen bij Indo-Europese volken terugvindt, maar ook bij semieten, in Australië, in Afrika en in Amerika. Men kan dus wel spreken van een werkelijk universeel verschijnsel. Zelfs nadat zij verboden waren door Kerk en wereldlijke overheid, leefden zij nog voort in de volksgebruiken. In de rechtspleging stierven zij door eigen misbruiken uit.

In het positieve Romeinse *jus* komen geen voorbeelden van hun toepassing voor. Maar Prof. Dekkers heeft een uitvoerig bewijsmateriaal bijeengebracht, waaruit blijkt dat er wel overblijfselen zijn van terug te vinden, niet alleen in de verschillende Romeinse provinciën (Sicilië, Sardinië en Umbrië lang na hun inlijving), maar ook te Rome zelf. Spreekt Horatius niet over het bewijsmiddel van het heilig brood, en Plautus niet over het lot (*sortitio*) en het tweegevecht? Belangwekkender nog lijkt ons de stelling van de Brusselse hoogleraar betreffende het godsoordeel-karakter van de beroemde strijd tussen de drie Horatii en de drie Curiatii (waarover Titus-Livius zo uitvoerig bericht), en van de handverbrandingsgeschiedenis van C. Mucius Cordus Scaevola ten overstaan van de Etruskenkoning Porsenna.

In de Romeinse procedure ten slotte, de hoofdsleutel in deze materie, meent Prof. Dekkers, in het licht der vóórgeschiedenis, bewijzen te vinden voor zijn stelling. Na de oude formalistische *legis actio per sacramentum*, waar de beslissing aan de goden onderworpen werd, vóór consul of praetor, komt een niet formalistische fase in de procedure vóór een menselijke rechter, *apud iudicem*. Bewijs hiervoor vindt hij bij Gaius (IV, 15) in de passage over de Lex Pinaria.

Wij veroorloven ons een kleine vraag: Johan Huizinga heeft in zijn *Homo ludens* (Haarlem, 1940, p. 119 en vlgde.) de mening vooropgezet dat de interpretatie van de godsoordelen als uitspraken van de goden van jongere datum is. In wezen ziet hij er oorspronkelijk een wedkamp in: wie zal winnen? De uitslag van het kampspel is op zichzelf een heilige beslissing. Eerst bij de verdere ontwikkeling zou het religieuze meegesproken hebben: de godheid leidt tot zege. Huizinga verdedigt dan ook de opvatting dat rechtspraak en godsoordeel in een agonale beslissing wortelen. Graag hadden wij Prof. Dekkers' mening ten overstaan van deze theorie gekend, vooral in betrekking met de strijd der Horatii en Curiatii.

L. Th. Maes.

MEDEDELINGEN

OCTROOIEN EN PATENTEN IN DE BENELUX-LANDEN

Onder deze titel is in het pas van de pers gekomen Septembernummer van het maandblad «Benelux» een artikel verschenen van Ir. Hymans, dat de belangstelling onzer juristen ten volle verdient.

Schrijver bespreekt daarin de wetswijzigingen die voor de unificatie van het octrooirecht in de drie Beneluxlanden noodzakelijk zullen zijn.

Ofschoon op het gebied van de industriële eigendom reeds sedert meer dan vijftig jaren een enge internationale samenwerking bestaat, gebaseerd op de herhaaldelijk gewijzigde Conventie van Parijs van 1883, constateert Ir. Hymans, dat de nationale octrooi-merkenwetten zo sterk uiteenlopen, dat van unificatie zonder ingrijpende wettelijke maatregelen geen sprake kan zijn.

Deze unificatie is wenselijk, omdat een vrij waren-

verkeer op het gezamenlijk grondgebied van de drie landen ernstig belemmerd kan worden door afwijkende regelingen ten aanzien van de octrooirechten, betreffende dezelfde soort van waren: bv. kunnen in het ene land octrooiën bestaan en in het andere niet; of, zo in de drie landen wel octrooirechten bestaan, kunnen deze in verschillende handen zijn.

De Belgische Octrooiwet van 1854 is uit de aard der zaak meer verouderd dan de Nederlandse wet van 1910. Zo kent de Belgische wet, die zuiver declaratief is geen *vooronderzoek*, de Nederlandse daarentegen wel. Het overnemen van dit instituut door de Belgische wetgever ware wenselijk.

Verder zou uit de Belgisch wet moeten vervallen de bepaling, dat een octrooi nietig zou zijn in geval voor de uitvinding op het ogenblik van octrooiëring in België reeds octrooi verleend zou zijn in enig ander land, ook indien daarvan in het publiek niet zou zijn gebleken.

De wetgevingen lopen ook uiteen in de beantwoording van de vraag: wat is octrooieerbaar? Schrijver is van oordeel, dat de Nederlandse wetgever het Belgische standpunt zou moeten aanvaarden, dat ook landbouwvoortbrengselen en stoffen voor octrooiëring vatbaar zijn, hetgeen tot dusver in Nederland uitgesloten is.

Uit de Belgische wet zouden moeten vervallen de in Nederland onbekende «brevets de perfectionnement», die tot allerlei moeilijkheden aanleiding hebben gegeven. Daarentegen zou uit de Nederlandse wet (art. 51 sub 2 in fine) de zgn. *praeclusie* termijn t.a.v. de rechtsvordering tot nietigverklaring van een octrooi moeten verdwijnen.

Nagegaan zal moeten worden of de voorkeur zal moeten gegeven worden aan het Belgisch stelsel, volgens hetwelk de door de rechter uitgesproken nietigheid van een octrooi ab initio werkt, dan wel aan de Nederlandse regeling, welke die nietigheid slechts voor de toekomst laat gelden.

Eindelijk acht schrijver een gezamenlijke verleningsinstantie nodig en stelt als zodanig voor het apparaat van de Octrooiraad in Den Haag, met dien verstande, dat België en Luxemburg aan het beheer en de rechtspraak van dit orgaan zouden deelnemen.

D. W.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad, afl. 37 van 30 October 1948.

Mr. W. Lichtenauer, Wetsontwerp in zake het ontslag bij arbeidsovereenkomst en de termijn van artikel 1639 B.W. — Dr. Mr. W. Schenk, De herziening van het burgerlijk procesrecht. — Mr. J. J. Mager, Vrouwelijke kinderrechtters. — Mr. P. J. Klaver, De bevoegdheid der Prijzenbureaux. — Mr. Aug. De Lauwere, Huurprijzenverlaging en *condictio indebiti*. — Prof. Mr. Frans J. F. M. Duynstee, De wijziging van artikel 11 der Provinciale Wet. — Prof. Mr. A. N. Molenaar, Het adres van Antwoord op de Troonrede. — Mr. J. Milders, Het wetsontwerp tegen lichtvaardige echtscheidingen.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie.

Dr. E. D. Hirsch Ballin, Over de rechtsbescherming van Amerikaanse auteurs in Nederland. — H. A. Eusen, Overdracht van landbouwgronden.

Journal des Tribunaux nr 3783, van 31 October 1948.

Grégoire Marcel, La Loi sur les Conseils d'Entreprise. — Wilmar Jean, Les Impôts sur les revenus.